

RADA FUNDACJI

Halina Bortnowska-Dąbrowska
Janusz Grzelak
Michał Nawrocki
Marek Antoni Nowicki
Stefan Starczewski

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes: Danuta Przywara
Wiceprezes: Jerzy Ciemniewski
Sekretarz: Adam Bodnar
Skarbnik: Elżbieta Czyż
Członek Zarządu: Janina A. Kłosowska

138/OBS/2010/DB/AB

Warszawa, dnia 12 lutego 2010 r.

Redakcja portalu
Bialobrzegi.info –
Centrum informacji o powiecie

OPINIA W SPRAWIE MOŻLIWOŚCI
UTRWALANIA SESJI RADY GMINY

W odpowiedzi na Państwa zapytanie dotyczące możliwości nagrywania sesji rady gminy pragniemy wskazać, iż obowiązujące przepisy zezwalają na rejestrację dźwięku i obrazu z sesji rady gminy i powiatu oraz ich komisji. Uprawnienie to wynika wprost z postanowienia art. 61 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, który stwierdza wyraźnie:

„Prawo do uzyskiwania informacji obejmuje dostęp do dokumentów oraz wstęp na posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku lub obrazu”.

Samo postanowienie konstytucyjne może stanowić podstawę żądania umożliwienia rejestracji posiedzenia kolegiального organu władzy publicznej pochodzącego z wyborów powszechnych, jako że przepisy Konstytucji stosuje się bezpośrednio, chyba że Konstytucja stanowi inaczej (art. 8 ust. 2 Konstytucji). Pomimo jasnego i precyzyjnego charakteru powyższego postanowienia i ewidentnej natury uprawnienia, było ono kilkakrotnie wyjaśniane w orzecznictwie sądów administracyjnych, które potwierdziły wspomnianą wyżej interpretację w kontekście nagrywania sesji rady gminy.

Sądy administracyjne kilkakrotnie wypowiedziały się co do omawianej kwestii, uznając iż obywatelom przysługuje prawo do rejestracji dźwięku i obrazu z posiedzeń władz samorządowych. Szczególnie relewantne jest tutaj orzeczenie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 9 lipca 2008 r. (sygn. akt. II SA/Łd 89/08). Wyrok ten został wydany w sprawie dotyczącej skargi na uchwałę rady gminy. Dnia 29 listopada 2007 r. Rada Gminy w O. podjęła uchwałę zakazującą M. K. nagrywania obrazu podczas jej sesji. M. K. zaskarżył uchwałę powołując się na złamanie szeregu przepisów. Sprawa stała się dla WSA w Łodzi punktem wyjścia do szerszych uwag o znaczeniu art. 61 Konstytucji i jego relacji do innych przepisów rangi ustawowej i podustawowej. Po przytoczeniu treści art. 61 Konstytucji WSA w Łodzi wskazał:

„Cytowana norma ustanawia zatem generalną regułę demokratycznego państwa prawnego, jaką jest prawo każdego obywatela do informacji o działalności organów władzy publicznej - państwowej i samorządowej, a także osób pełniących funkcje publiczne (np. posłów, senatorów czy radnych). Prawo do informacji o działalności władz jest ważnym elementem życia publicznego i kontroli opinii publicznej nad działalnością organów i władz. Jest ono nierozzerwalnie związane z zasadą jawności życia publicznego. Obywatele korzystający z przysługującego im prawa wyborczego mogą być bowiem

niejednokrotnie zainteresowani działaniami podejmowanymi przez wybrane organy, ale także i uzyskiwanymi w tym zakresie rezultatami podejmowanych działań..

Jak wynika z art. 61 Konstytucji, prawo do informacji może być realizowane w różnych formach, choć niespornym jest, że Konstytucja wymienia tylko najważniejsze z nich, co nie wyczerpuje ich pełnego katalogu. Z tych najważniejszych form wymienia się mianowicie dostęp do dokumentów, a także wstęp na posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów (posiedzenia Sejmu, Senatu, organów stanowiących samorządu terytorialnego), z prawem rejestracji dźwięku lub zapisu obrazu (...)."

WSA w Łodzi rozpatrujący sprawę uznał zatem, że skoro katalog tych form dostępu do informacji nie ma charakter zamkniętego, zasadny jest wniosek, iż pod pojęciem szeroko rozumianego prawa do informacji należy rozumieć także prawo obywatela do rejestracji obrazu z obrad kolegialnych organów władzy pochodzących z powszechnych wyborów. Takim właśnie organem z pewnością jest rada gminy.

WSA w Łodzi stwierdził ponadto, że przepisami uszczegółwiającymi normę konstytucyjną są art. 11b ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 3 ust. 1 pkt 3 i art. 18 ustawy o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2002 r., Nr 153, poz. 1271, z późn. zm.). Mimo, że nie stanowią one dosłownie o prawie rejestrowania obrazu i dźwięku, to należy interpretować je w kontekście wspomnianego art. 62 Konstytucji. Sąd administracyjny w przywołanym wyroku stwierdził następująco:

„(...) pojęcie „wstępu na sesje rady gminy i posiedzenia jej komisji” (...) należy, zdaniem Sądu, interpretować szeroko, a więc nie tylko jako możliwość "bycia obecnym" podczas obrad rady gminy, czy też posiedzeń jej komisji, ale także w kontekście art. 61 ust. 2 Konstytucji, jako prawo obywatela do rejestracji dźwięku lub obrazu z obrad rady gminy i posiedzeń jej komisji. Godzi się zauważyć, iż obecnie żadna z obowiązujących ustaw nie przewiduje ograniczenia zasady jawności w rozumieniu art. 11b ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym."

To wyczerpujące naszym zdaniem rozważanie można by uzupełnić jeszcze przywołaniem wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 października 1999 r. (sygn. akt. II SA 220/99). Orzeczenie to zostało wydane jeszcze przed reformą samorządu terytorialnego, jednak dotyczy sprawy podobnej do cytowanego orzeczenia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. NSA stwierdził w nim, że uchwała rady gminy zakazująca rejestrowania obrazu z jej obrad narusza konstytucyjną zasadę jawności działania organów władzy publicznej, a także ratyfikowane przez Polskę uregulowania międzynarodowe, w szczególności art. 10 ust. 2 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Podsumowując należy podkreślić raz jeszcze, że zarówno art. 61 Konstytucji, jak i ugruntowane orzecznictwo jasno wskazują na prawo obywatela do rejestrowania obrazu i dźwięku z sesji rady gminy i powiatu oraz posiedzeń ich komisji.

Opinia została przygotowana przez Dominikę Bychawską, Koordynatora Obserwatorium wolności mediów w Polsce Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

W imieniu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka,

dr Adam Bodnar
Sekretarz Zarządu